

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Prof. dr Andrzej ZOLL

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax 827 64 53

Warszawa, dn. 17.07. 2003 r.

36135

RPO-444178-III/03/LN

Pan
prof. dr Jerzy Hausner
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Gospodarki, Pracy
i Polityki Społecznej
WARSZAWA

Szanowny Panie Premierze,

Uprzejmie informuję Pana Premiera, że w trakcie bezpośrednich spotkań coraz częściej sygnalizowany jest problem braku uprawnień do emerytury przez osoby, które po dłuższym okresie pobierania świadczenia rentowego zostały uznane za zdolne do pracy.

Aktualna sytuacja na rynku pracy, a także długa przerwa w wykonywaniu pracy nie stwarzają takim osobom możliwości na podjęcie działalności zarobkowej. Może to prowadzić do sytuacji, że osoby takie nie nabędą prawa do emerytury, ponieważ nie spełnią kryterium stażu ubezpieczenia.

Brak odpowiednich danych nie pozwala na precyzyjne przedstawienie skali zjawiska, ale można zasadnie zakładać, że przedstawiony problem dotyczy znacznej grupy osób, które na początku lat 90. utraciły zatrudnienie w regionach, dotkniętych obecnie wysokim bezrobociem.

Dotyczy to w szczególności osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którym przysługuje emerytura po spełnieniu łącznie dwóch warunków, a mianowicie

osiągnięcie wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn i posiadania odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego.

Minimalnym stażem ubezpieczeniowym jest 15 i 20 lat okresów składkowych i nieskładkowych. W tym jednak wypadku kwota emerytury nie jest podwyższana do kwoty gwarantowanej (ustalanej w art. 85 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - Dz.U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.). Można zatem przyjąć, że podstawowym stażem emerytalnym jest posiadanie 20 i 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, ponieważ stanowi on przesłankę uprawniającą do podwyższenia emerytury do kwoty najniższej emerytury (art. 54 ustawy).

W połowie czerwca br. spotkałem się w Wałbrzychu z liczną grupą górników, którzy utracili prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, pobieranej często w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową. Osoby te legitymują się relatywnie długim okresem pobierania świadczenia, ponieważ prawo do tych świadczeń uzyskały na początku lat 90. Przejście na rentę, w szczególności pobieranej z tytułu choroby zawodowej, było w tamtym czasie rozwiązaniem korzystnym dla górników likwidowanych kopalń, ponieważ nie było dla nich innych propozycji zatrudnienia ani pakietu socjalnego, jaki wobec górników zastosowano w latach późniejszych.

Obecnie osoby te utraciły prawo do świadczenia rentowego w związku z uznaniem ich za zdolne do pracy. Brak perspektyw na podjęcie pracy w tym regionie powoduje, że osoby takie nie nabędą prawa do emerytury ze względu na brak posiadania odpowiedniego stażu ubezpieczeniowego. Rodzące się na tym tle napięcia nie zostały dotychczas rozwiązane.

W mojej ocenie niezbędne jest wypracowanie rozwiązań, stwarzających takim osobom odpowiednie zabezpieczenie w związku z osiągnięciem wieku emerytalnego. Przede wszystkim osoby znajdujące się w takiej sytuacji powinny uzyskać wsparcie w ramach polityki zatrudnienia, umożliwiające uzupełnienie stażu ubezpieczeniowego do niezbędnego minimum wymaganego przy ubieganiu się o emeryturę.

W związku z powyższym działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147) uprzejmie proszę Pana Premiera o ustosunkowanie się do przedstawionego problemu.

Z wyrazami szacunku

/-/